

Henrik Overgaard Nielsen

Foredrag holdt i Kungälv 12. september 2020

Henrik Overgaard Nielsen har været involveret i EU-modstanden i mange år, og var i 1992 med til at starte JuniBevægelsen og TEAM (European Anti-Maastricht Alliance). (Hans far iøvrigt var med til at stifte Folkebevægelsen mod EF i 1972.) H.O.N. har været bosat i Storbritannien siden 1996, og han var også involveret i den britiske "Leave"-kampagne i op til folkeafstemningen om EU i 2016. Han blev valgt til EU-parlamentet for Brexit partiet i maj 2019.

Det følgende er en transskription af "Erfaringer fra Brexit", fra hans foredrag i Kungälv 12.sept. 2020, som det foreligger på YouTube (FolkrörelsensNejTilEU kanalen).

Jeg er blevet bedt om at snakke om Brexit og om hvordan det kan influere på de nordiske nej-organisationer. Jeg flyttede til Storbritannien i 1996, så det er begrænset hvad jeg kan; — jeg vil ikke begynde at sige til jer hvordan og hvorledes tingene skal fungere hos jer, det føler jeg ikke jeg er kompetent til. Men jeg vil snakke om Brexit og om nogle enkelte ting, som jeg mener, det er værd at lægge mærke til.

Jeg vil prøve at sætte Brexit lidt i et historisk perspektiv. Fordi det et lidt anderledes i Storbritannien end det har været i de nordiske lande. Storbritannien kom ind i EU sammen med Danmark og Irland i 1973. I modsætning til Danmark, som havde en folkeafstemning 2. oktober 1972, så fik Storbritannien en folkeafstemning i 1975, som jo var over 2 år efter at de var gået ind i EU.

Det var under Wilsons regering, og Storbritannien stemte meget klart for at de skulle blive i EU, på det tidspunkt. Interessant er det, at Wilson forsøgte at genforhandle nogen ting med EU, og som alle ved, får man ikke meget ud af at genforhandle med EU, og det gjorde Wilson heller ikke, men vandt dog folkeafstemningen i 1975.

I 1986 fik vi så det indre marked under Margaret Thatcher. Thatcher var meget positiv over for frihandel, men hun var ikke interesseret i en politisk union hvilket var klart fra hendes tale i [[?]] i 1988. Hun accepterede det indre marked, fordi det var omkring frihandel; der hvor hun blev snydt, var jo så at der kom en masse politisk overbygning på. Det var så det, der skinnede igennem, da vi fik Maastricht traktaten i 1992.

I 1992 var det John Major, der var engelsk [[britisk]] premier

minister, og han havde store problemer, specielt med sit eget parti, med at få Maastricht traktaten igennem det engelske parlament. Der var ingen folkeafstemning, men der var stor ståhej omkring de ting, der foregik i det engelske parlament, lige som det har været for nylig i det engelske parlament i september-oktober måned sidste år.

Det endte med at Major jo kaldte sine kolleger i det konservative parti, som var EU-skeptikere, for "bastards", det var meget uhørt at bruge ord på den måde.

Men det, der var interessant ved 1992 i Storbritannien omkring med at få Maastricht traktaten igennem, var, at det demokratiserede EU-modstanden i Storbritannien. Det er anderledes end det har været i de nordiske lande, hvor vi er vant til at have folkebevægelser, er vant til at involvere befolkningerne i det her, og det var ikke almindeligt i Storbritannien. Selv om der var en folkeafstemning i 1975, så var meget af debatten koncentreret omkring om parlamentet, og det var yderfløjene i parlamentet som var set som dem, der var EU-skeptikere, - det var Tony Benn på venstrefløjen og Enoch Powell på den yderste højrefløj som blev set som EU-skeptikerne.

Men der var ikke det store engagement med offentlige møder med befolkningen; det var der heller ikke i 1992, men det ændrede sig efter 1992.

Det var der flere grunde til: dels fordi befolkningen var blevet mere orienteret omkring EU, og mere interesseret i EU; dels fordi Jimmy Goldsmith, som nogen måske kan huske, en kontroversiel forretningsmand, pludselig havde startet Referendum Party i 1995, som var et spørgsmål om at bede om at få en folkeafstemning omkring Storbritanniens deltagelse i EU-samarbejdet, og UKIP ("United Kingdom Independence Party") der stillede op for første gang til EU-parlamentsvalg i 1999. Og det er første gang vi ser en herre, der hedder Nigel Farage. Han blev valgt til EU-parlament i 1999. Han arbejdede tæt sammen med EU modstanderne, i hvert fald i Danmark; og Helle Hagenau, som nogen af jer sikkert kender, arbejdede tæt sammen med Farage.

Men det der skete var, at man var begyndt at involvere befolkningen mere i EU-modstanden. Det de var enige om var, at det som det drejede sig om, var at prøve at få en folkeafstemning. Også alle de mindre organisationer begyndte at trække i samme retning, det var omkring spørgsmålet om Storbritanniens fortsatte deltagelse i EU-samarbejdet.

Fordi UKIP også stillede op til parlamentsvalgene, så gav det lige pludselig et pres på de konservative; UKIP begyndte at tage stemmer fra de konservative, men også fra Labour, men det var specielt de konservative, der blev presset af UKIP. Det et noget,

som ikke har været så almindeligt , i hvert fald ikke i danske sammenhænge, men UKIP var faktisk grunden årsag til at vi fik en folkeafstemning.

UKIP fik 14 mandater i 2004 til EU parlamentet, og begyndte at presse de konservative mere og mere, også til parlamentsvalg i Storbritannien, og derfor endte det med, at David Cameron, som var premierminister på det tidspunkt, gav en garanti i 2013 om, at han ville genforhandle Storbritanniens forhold til EU, og at når han havde gjort det, så ville han udskrive en in/out folkeafstemning om Storbritanniens fortsatte deltagelse. Og det gjorde jo, at vi den

23. juni 2016 fik en folkeafstemning, som vel nok de fleste ikke havde forventet at vi ville vinde.

Der var mange interessante ting ved dette, men det der efter min mening var meget interessant ved den folkeafstemning var, at vi endte med to nationale organisationer, der repræsenterede nej-siden/leave-siden.

Og den ene var den "officielle" organisation. Fordi vi var nødt til at finde en organisation, der skulle repræsentere nej-siden, og det blev så "Vote Leave", som det hedder; og den anden var "leave.dot.eu".

Jeg nævnte Nigel Farage før, og Farage er en personlighed, som næsten alle har en mening om, nogen synes han er helt fantastisk, og andre kan ikke fordrage ham; og meget få folk, der er i midten. Men det som er helt klart i forhold til den folkeafstemning der kom i 2016 var, at Nigel kan nok hive omkring 25%, måske 30% af stemmerne hjem i den engelske befolkning, men han vil aldrig kunne hive et flertal ved en folkeafstemning, og derfor var det klart, at der var nødt til at være to organisationer.

Det, der var interessant var, at alle de mindre organisationer, som "Campaign for an Independent Britain", "Bruce Group", — de var aktive, men ikke så aktive i mediebilledet. Det var de to store organisationer. De havde meget forskellig måde at gribe tingene an på:

"Leave dot EU" og Nigel Farage var meget provokerende, meget med stunts, og Nigel Farage havde en bustur rundt i landet, og havde rallies, marked, og gik rundt i byer og snakkede med folk, og var meget populistisk på den måde, og fik virkelig hans kernevælgere op på mærkerne.

Så var Vote Leave anderledes, de var mere en del af "the establishment"; Boris Johnson var meget markant, og også Stewart fra Labour var meget fremme. Og Dominic Cummings, som nu er blevet kendt

som Boris Johnsons specielle rådgiver, var ham, der styrede Vote Leave, og de brugte politikere, fordi det var netop i største grad med til at gøre det respektabelt at være EU modstander, og tiltalte folk, der ikke ville stemme på Nigel Farage.

Det eneste de (altså VoteLeave) gjorde som har været meget diskuteret, var en bus med "Storbritannien betaler 350 mill. pund om ugen til EU", og det er en af de ting, der er blevet diskuteret meget siden hen. Der er mange, der siger, at det er helt hen i skoven, men det er faktisk ikke, og hvis vi har tid senere, så har jeg da ikke noget imod at gå igennem tallene med jer. Det var sådan set den største provokation som "Vote Leave" kom ud med.

"Leave dot eu" var helt anderledes.

Det der skete 23. juni, var jo at vi vandt. De fleste af os havde nok ikke troet på at vi ville vinde, men det gjorde vi,

Den anden ting, som vi måske skal huske på, hvis vi kommer i den situation, - det vi gjorde efter 23. juni var, at vi alle sammen gik hjem og troede vi havde vundet, nu var vi ude af EU, og det var alt sammen godt ...

Jeg tror, at Nigel Farage har sagt, at det var den største fejl han har begået, og det vil jeg nok give ham ret i, der var vi helt forkert på den. Det er derfor vi er her nu, nu over 4 år senere, og har ikke fået det hele på plads endnu.

Man må sige, at vi var tæt på at tabe den sejr på gulvet flere gange hen ad vejen, så hvis det nogensinde lykkes os at få en folkeafstemning i Norden omkring det her, og det lykkes os at vinde den, så skal vi stadig være på dupperne og sikre at vi reelt får den udmelding, som vi ønsker.

Det der så skete efter 23. juni var, at David Cameron trak sig tilbage og at Theresa May blev premierminister. Hun holdt en tale i Lancaster House [17. januar 2017], og de ting hun sagde i sin Lancaster House tale var, at

Storbritannien igen skulle blive en selvstændig nation,

- at EUs court of justice ikke skulle have myndighed i Storbritannien,
- at Storbritannien kunne træffe frihandelsaftaler som de ville, og
- at fiskeriet igen skulle være britisk

og alle de ting hun sagde, var jo det, som vi godt ville have. Hun havde hele tiden sagt, at hun ikke ville udskrive valg. Men det gjorde hun - meget overraskende - i maj 2017. Alle forventede at hun ville vinde stort, og alle forventede at hun ville få et endnu større flertal. (Jeremy Corbyn, der var leder af oppositionen, blev

betragtet som komplet uduelig.)

Det gik jo desværre ikke sådan. Hun endte med ikke at få flertal, hun var nødt til at lave en mindretalsregering, med støtte fra DUP, (som er det nordirske parti, som vil bevare tilhørsforholdet til Storbritannien), og det gjorde, at det blev meget sværere for hende at manøvrere i forhold til det. Hvordan det hele ville være endt hvis hun havde fået et større flertal, - man har gættet på, hvad hun så ville med Brexit - men det ved jeg ikke.

Men hun fik som sagt en mindretalsregering, og det gjorde, at hun lige pludselig ændrede sig, så i juli 2018 kom hun ud med "Checkers Deal" [en aftale (withdrawal agreement) med EU om udtrædelses betingelserne], som var meget uappetitlig. På det tidspunkt var Boris Johnson udenrigsminister, og han trak sig faktisk tilbage som udenrigsminister, fordi han var utilfreds med hendes Checkers Deal. Det samme gjorde David Davis, som på det tidspunkt var Brexit minister og ham, der stod for forhandlingerne med EU, han trak sig også tilbage på grund af Checkers Deal.

Det, hun oprindeligt ville have, i sin Lancaster House tale, var en frihandelsaftale med EU, med fri bevægelighed for varer. Og vi ved jo at EUs fire søjler er fri bevægelighed for varer, serviceydelser, arbejdskraft og kapital, og det, som Theresa May ville have, var kun fri bevægelighed for varer, ikke for de tre andre, det ville EU ikke acceptere. Og Donald Tusk og Michel Barnier ville ikke acceptere det, og deres begrundelse (hvilket jeg synes er interessant) for det var, at hvis Storbritannien fik en frihandelsaftale med fri bevægelighed for varer, uden at have den politiske overbygning oven på, så ville der være andre lande, der ville melde sig ud af EU også.

Og det er en interessant udtalelse, synes jeg nok. Fordi hvis der er et flertal i befolkningen for at have en frihandelsaftale i stedet for en politisk union, så er det vel egentlig demokrati, og det er jo egentlig det, som politikerne skulle arbejde hen imod; men sådan er det ikke i EU.

Det der så skete derefter var, at Theresa May i marts 2017 udløste artikel 50, som er om det, som et medlemsland, der vil ud af EU, skal gøre; efter at det udløser artikel 50, er der så 2 år til at medlemslandet og EU skal forhandle en aftale på plads, og hvis der ikke er en aftale efter de to år, forlader landet EU uden en aftale. Det gjorde jo så, at der lige pludselig var en deadline på: 29. marts 2019.

Den deadline blev Theresa May ved med at sige, at den ville hun holde sig til. Og det der så skete var, at parlamentet, specielt i forhold til formanden [[John Bercow]] for parlamentet, der var en meget stærk "remainer", begyndte at bøje reglerne lidt for at

modarbejde Theresa May i at forlade EU uden en aftale. Det gjorde så at hun var tvunget til at forhandle om en forlængelse, som så blev 12. april, og efter det kom der så endnu en forlængelse, som blev 31. oktober 2019.

Det som var specielt interessant omkring det var, at der var EU-parlamentsvalg i maj 2019; så var ideen jo, at hvis Storbritannien havde forladt EU før 1. juni, hvor EU-parlamentet starter, så ville der ikke være noget valg til EU parlamentet, men der var de så lige pludselig nødt til at lave et valg. Og så skete der jo det, at Brexit Party, der var et parti, der var startet i slutningen af marts 2019, startet af Nigel Farage, stillede op til EU parlamentet, og der var jeg så en af dem, der blev bedt om at stille op. Faktisk blev jeg opstillet den 24. april, så der var mindre end en måned til EU parlamentsvalget 23 maj.

Vi fik i Brexit partiet i EU parlamentet 29 mandater. Dels fordi befolkningen var træt af Brexit, og de ville have Brexit, og derfor stemte på os; dels fordi - og det er en ting, der er interessant - at det var lykkedes os at stå frem i medierne som værende "crossparty" [tværpolitisk], altså ikke var højre-orienteret eller venstre-orienteret. Størstedelen af mine kolleger var højreorienterede, men jeg selv er ikke, og specielt Claire Fox, (som nu er baronesse og som jeg forøvrigt arbejdede meget sammen med) er tidligere kommunist, og for hende at arbejde sammen med ?? ??, som er højre-konservativ ...

Det lykkedes faktisk, og er stadig gode venner.

Vi var den store vinder, og det lykkedes os at stå frem i medierne som reelt cross-party. Det tror jeg nok var en af de store grunde til at det lykkedes os at få 29 mandater. Vi var også den største gruppe i EU parlamentet i det hele taget. Og der sad vi så og forventede at vi ville komme ud af EU 31. oktober.

Vi brugte EU parlamentet som platform til at prøve at fortælle den engelske befolkning om hvordan og hvorledes EU fungerer. Det der skabte størst røre, det var, da parlamentet åbnede, fik vi fortalt af formanden af præsidiat for EU parlamentet, at vi alle var nødt til at rejse os op, når nationalmelodien for EU blev spillet. Og vi rejste os op, men vi vendte ryggen til, da vi mener, at EU ikke er en nation, og derfor heller ikke skal have en nationalmelodi. Det var det stunt, der var størst medie-interesse for - at vi vendte ryggen til. Det er lidt trist at det er det, der kommer til at stå på ens gravsten når vi er færdige.

Det der så skete var, at Theresa May efter EU parlamentet-valget trådte tilbage på grund af nederlaget, og der var så en afstemning blandt medlemmerne af det konservative parti om hvem der skulle være

leder af partiet, og det blev så Boris Johnson, som vi alle sammen ved.

Det, der så sker, og som vakte stor debat, var at han lavede en [hjemsendelse] af parlamentet, og det er noget man normalt gør, når man har afsluttet en samling af parlamentet, eller inden en ny samling efter et parlamentsvalg. Og det gjorde han så, og parlamentet var hjemsendt, og mødtes ikke mellem 10. og 24. september.

Jeg ved ikke hvor effektivt det hele var, - hvis det skulle have været rigtig effektivt, skulle han jo have holdt det hjemsendt indtil 31. oktober, for så havde vi jo så forladt EU.

Jeg synes ikke, det var det smarteste han nogensinde havde gjort, det må jeg nok sige. Men det gjorde de. Så kom der så en masse debat, og parlamentet stemte og stemte og stemte, og det var tæt på, at vi tabte Brexit flere gange i parlamentet.

Både Mays og Boris Johnsons withdrawal agreement blev jo stemt ned flere gange, parlamentet ville ikke have det. Det blev stemt ned flere gange, og af flere grunde, dels af folk, som ikke ville have Brexit overhovedet, og dels af folk som mente, at den "withdrawal agreement", som Boris Johnson havde forhandlet frem - og som i realiteten for største part faktisk var Mays, - at den withdrawal agreement ikke var god nok. Og det er så det vi ser nu, og det vil jeg så vende tilbage til hvad problemet reelt var med den.

Men det der så sker ivotrigt, var at vi så endte med et valg, udskrevet i begyndelsen af november. Langt om længe - fordi parlamentet havde jo været mere eller mindre låst fast; der skete ikke noget. Boris Johnson ville have et valg; han mente, at han kunne vinde det. Labour ville ikke have et valg, fordi de var bange for at tabe det, men til sidst accepterede Jeremy Corbyn et valg, fordi det er svært at være opposition, hvis man ikke vil have et valg.

Og det fik vi så i december 2019, og til alles overraskelse vandt Boris Johnson valget stort, fik et flertal på 80 mandater. Brexit partiet stillede op, men ikke i konservative valgkredse, og fik ikke nogen valgt. Jeg stillede ikke op, men det var der mange af mine kolleger, der gjorde, men jeg tror nok, at vi opnåede det vi ville, nemlig at "få Brexit done" - som også var Boris Johnsons slogan op til valget. Det lykkedes at få et stort flertal til de konservative, og derfor blev Boris Johnsons withdrawal agreement vedtaget i januar, og EU parlamentet vedtog det så den 29. januar. Det er nok et af de største spørgsmål jeg stillede mig selv på det tidspunkt, om jeg skulle stemme for eller imod, fordi jeg ikke tror at withdrawal agreement er god. På den anden side var det jo besluttet

at Storbritanniens parlament, så jeg endte med at stemme for, det gjorde hele Brexit partiets gruppe. Det blev godkendt af EUs ministerråd 30.januar, og Storbritannien forlod officielt EU den 31. januar.

Det der så er sket nu i forbindelse med withdrawal agreement, som Boris Johnson fik igennem i januar, og som selvfølgelig er underskrevet både af EU og af Boris Johnson - det de (ministeren for Nordirland) siger nu er, at der faktisk er enkelte ting i withdrawal agreement som skal "clarifies"; der er nogle ting, som ikke er helt klare, og derfor er de nødt til at lave en engelsk lov, der så vil gøre det mere klart hvordan det her withdrawal agreement skal forstås, og det er specielt omkring Nordirland. Det der er problemet er, om der kommer en grænse ned gennem Irland eller ej. Det er i realiteten ikke noget problem, - det er blevet lavet til et problem af EU og af Irland, som jo ønsker (eller dele af befolkningen ønsker) et forenet Irland, så at Nordirland ikke længere skal tilhøre Storbritannien (men der er jo et flertal i Nordirland, der ønsker at bibeholde tilhørsforholdet til Storbritannien). Som det kører nu, det der med, at der lige pludselig kommer en grænse, fordi der kommer forskellige toldregler og sådan noget, - det er der jo allerede. Storbritannien og Nordirland har andre skatteregler end Irland, deres moms er forskellig, deres giftskatter (alkohol og tobak og den slags), - og det fungerer fint.

Det er næsten 90% af varerne for øjeblikket som bliver checket, -ikke ved grænsen, men i warehouses og i havne og den slags, så det kan sagtens lade sig gøre. Men det er blevet lavet til et stort problem, som Boris Johnson siger, at han er nødt til at ændre lidt på. Grunden til det er lidt teknisk; fordi Nordirland bliver en del af det indre marked, så er det specielt omkring dyre-ting, madvarer og den slags, som når de kommer ind i Nordirland, så er EU nødt til at sikre sig, at de overholder nogen standarder. Det skulle ikke være noget stort problem, når de kommer fra Storbritannien. Storbritannien har i øjeblikket de samme standarder som EU.

Men juridisk set bliver Storbritannien (uden Nordirland) betragtet som et tredieland, og det gør, at der skal godkendelse fra EU til overhovedet at sende noget som helst ind. Og der har Michel Barnier truet med, at medmindre Boris Johnson makker ret, så vil EU simpelthen ikke godkende Storbritannien, til at sende noget som helst ind i EU, og det vil gøre, at England, Wales og Skotland ikke kan sende madvarer til Nordirland, og det er komplet uacceptabelt for Storbritannien; det er derfor, der er kommet den her nye debat igang omkring Nordirland.

Hvis vi kigger på hvordan det kommer til at foregå fremover, hvad

muligheder der er for Storbritannien, så har vi her de sidste par dage fået en aftale med Japan omkring frihandel, og der er også en åbning på vej omkring frihandelsaftale med Mexico og Sydamerika. Og det er jo det, som EU-modstanderne herovre er meget interesseret i, simpelthen at prøve at åbne op for frihandel med hele verden, ikke kun med EU. Specielt for Storbritanniens synspunkt er det et spørgsmål at få frihandel med resten af Commonwealth.

Jeg tror at vi er ved at være der, hvor jeg vil stoppe med at snakke nu, men hvis der er nogen spørgsmål?

\*\*\*\*\*

Der blev rejst tre spørgsmål fra salen, om: hvorvidt Brexit Party fortsat er aktivt; om fiskeriet; og spørgsmål om strategien i de nordiske lande for udmeldelse.

Til spørgsmålet om Brexit Partiet nu, svarede H.O.N., at Brexit partiet ikke er aktivt som parti for øjeblikket, da der ikke er noget valg i sigte de nærmeste år. Men Farage og andre er meget aktive og fremme i medierne, specielt omkring withdrawal agreement; men det er som enkeltpersoner. "Men vi er klar, hvis det hele går i ged".

Til et spørgsmål om fiskeriet efter Brexit, svarede H.O.N., at det kan få stor betydning, især for danske fiskere, som har opkøbt store kvoter i britiske farvande. Økonomisk spiller fiskeri ikke ret stor rolle i den britiske økonomi, men følelsesmæssigt er det en stor ting, hvor vi selv skal beslutte hvad der sker med fiskeriet. Man kan være urolig for, at det er noget, vi giver køb på til sidst, når der bliver forhandlet med EU i en sen nattetime.

Endelig blev der spurgt om råd vedrørende de nordiske landes muligheder for at forlade EU, hvor H.O.N. svarede, at han ikke vidste hvordan det forholder sig i de enkelte nordiske lande, "fordi jeg har været væk så længe". At det er vigtigt at når der skal føres kampagne, at den bliver så bredt baseret som muligt, og "hvor vi i Storbritannien fik det rigtigt i 2016". "Det, der gjorde at vi fik en folkeafstemning var, at der kom en valgtrussel mod de politiske partier, at de bliver truet på deres levebrød; om man f.eks. i Danmark kan true socialdemokratiske folketingsmedlemmer på deres folketingsmandat. Både i Folkebevægelsen og i JuniBevægelsen stillede vi jo kun op til EU parlamentsvalg, ikke til folketingsvalg. Men spørgsmålet er, om det er noget man skal overveje; det var helt klart det, der gjorde, at vi fik en folkeafstemning."

"Så er det måske også muligt, at man skulle kontakte nogen af de folk i Storbritannien, som måske vil lægge penge i bøssen."

